

„Nulla salus bello” vagy jöhet háborúból üdv? Az MTA I. osztályának interdiszciplináris konferenciája

2022. május 9, hétfő

Háború és béke

Propaganda és valóság a hellenisztikus irodalomban

A hellenisztikus irodalom töredékessége ellenére az utókor abban a szerencsés helyzetben van, hogy korszak talán legnagyobb, de kétségtelenül legeredetibb alkotójától, Kallimachostól két költői szöveg is fennmaradt, amelyben a háború témáját járja körül. A Délos-himnusz (*h.* 4) a „hivatalos” uralkodói propagandát tükrözi, melyben az uralkodó, II. Ptolemaios Philadelphos a szakrális „jó király” szerepkörében mint a pusztító és kaotikus erők megfékezője, a béke megteremtője és Apollón szövetségese jelenik meg (171–188). A *Bereniké hajfürdje* c. híres darab (*fr.* 110), mely Kallimachos főművének, a négykötetes *Aitia* elégiagyűjteményének záró költeménye, a harmadik szír háborút az egyén szempontjából jeleníti meg II. Bereniké, III. Ptolemaios Euergetés unokahúga és felesége hajfürtjének megszemélyesítésével. A háború itt egyértelműen mint a családi kötelek és szerelem megsemmisítője kap elmarasztaló értékítéletet (44–50).

A két szöveg párhuzamos vizsgálata előzmények nélküli, ugyanakkor izgalmas vállalkozás, hiszen ezekben a költő két különböző, majdhogynem ellentétes perspektívából mutatja be a háború jelenségét, így kiváló esettanulmány a témakör antik történetének egyik fejezetéhez.